

“Mensen met een brede kijk
en een open houding
maken het verschil.”

“Leren is als de horizon.
Er komt geen eind aan.”
– aldus eeuwenoude Chinese wijsheid.

“Wat Jan niet doceert,
zal Jantje niet leren”,
zegt een opiniestuk over onderwijs.

Een papegaai in een gouden kooi
kan enkel nabootsen,
verleert zijn creativiteit en gaat dood.
“De voornaamste opdracht van de leraar
is te kloppen aan de deur van de geest.”
Gedachten van de grote Indiase denker Rabindranath Tagore
(1861-1941).

Met deze uitspraken is de toon gezet.
De onderwijzers is in de eerste plaats
zelf ook leerling.
Levenslang werkt hij aan
zijn eigen groeiproces
en bekwaamt hij zich in ‘kijken’.

Als een fotograaf heeft een mens
vele soorten lenzen op zak.
Met een groothoek
kan je de totaliteit overzien, de brede context.
Voor close-ups haal je je tele boven,
je zoekt in op bijzondere elementen.
Wil je heel dichtbij komen
en tegelijk zeer scherp waarnemen,
dan is je macro het best geschikt.
Creatief speel je met al deze objectieven.
Met licht en donker, scherpte-diepte, lijnen,
afstanden, perspectieven en posities.
Hoe lichtsterker en klaarder je lenzen
– zo helder als kristal –
hoe krachtiger je beelden.

start nieuw schooljaar...
als bomen

Als de bomen in een bos, zo innig zijn we als mensen op elkaar aangewezen. Zo zelfstandig als we zijn, zo afhankelijk zijn we ook van elkaar. Alleen samen, in een hechte stamverwantschap, blijven wij overeind. Samen ben je mens, of geen mens ben je. In een tijd van verregaande individualisering mag dit wel weer 's benadrukt worden. Zeker, op zichzelf stellen we heel wat voor. Los van alles en iedereen hebben wij betekenis. We hebben alle reden om hartgrondig 'ik' te zeggen. Een mens is tenslotte een mens- zoals een boom een boom is. Maar als niemand ooit 'jij' tegen je zegt, wat blijft ervan je 'ik' dan nog over? Het verliest z'n kleur, het loopt leeg, het verschrompelt. Wie ben je nog, wanneer niemand je herkent, je bijvalt, je bevestigt? Zeg je 'ik', je gelooft jezelf niet meer. Ach, hoe kwetsbaar, hoe incompleet zijn we toch. Wat moeten we het toch van elkaar hebben. Een mens is een mens - zoals een boom een boom is. Onmiskkenbaar horen we bij elkaar en op allerlei manieren kunnen we onze verbondenheid tot expressie brengen. Wat alleen al een groet (een welgemeende handdruk) kan doen, een opgestoken hand, zomaar op straat. Of een telefoontje, een kaart, een brief. Wanneer het gaat om het belijden en vieren van hun samenhang, kunnen mensen soms erg terughoudend zijn. Het lijkt wel alsof ze zich er een beetje voor generen. Ze voelen wel vanalles, maar ze laten dat niet of slechts zeer gebrekkig merken. Jammer is dat. Ondanks alle warmte, die ze in zich hebben, blijft de temperatuur toch laag. Waar ze veel van zouden kunnen leren: van de bomen.

Hans Bouma

In een goede les geef je in het begin een breed uitzicht op wat je wil bereiken. Dan zoem je nader in op de inhoud die je wil verkennen, terwijl je het vizier op het geheel voor ogen blijft houden. Tot besluit plaats je alles opnieuw in het geheel. Bij het begin van het schooljaar doe je dat voor de hele jaarwerking.

We hebben geen kristallen bol die uitklaart wat het schooljaar precies brengen zal. Wel koesteren we de hoop, het verlangen en het vertrouwen dat het goed zal zijn.

Het schooljaar opent een nieuw venster, een deur naar een nieuwe wereld. Door een kier zie je maar een stukje. Naarmate de deur verder opengaat, verbreedt je blik.

De weg door het schooljaar, ja, de weg van het onderwijs in het algemeen, kun je zien als een road trip door het leven. Je gaat vooruit en houdt de weg én je instrumentenbord in het oog. Je reist resoluut naar je bestemming, ook al verlaat je wel eens de hoofdwegen om het landschap goed in je op te kunnen nemen. Je richt je tempo naar ieders mogelijkheden en houdt af en toe halt om bij te tanken.

Om een 360°-uitzicht te hebben, moet je ook regelmatig in je achteruitkijkspiegel kijken en zien of iedereen mee is. Of beter nog: je kijkt achterom, want je houdt er best rekening mee dat er een dode hoek is. Waar is jouw dode hoek? Ben je je daarvan bewust? Help je ook je leerlingen om hun dode hoek op het spoor te komen? Voor veel mensen in onze tijd, sterk gefocust op het ik, zit de naaste, de medemens in de dode hoek. Voor nog meer mensen in onze tijd is God in die hoek verstopt.

De brede kijk van de wijsheid

Een inzicht dat voortkomt uit levenservaring, geeft een brede kijk. Daaraan herkent men een wijze. In alle culturen is wijsheid een ideaal. In de Bijbelse traditie vind je daarvan voorbeelden in het boek Wijsheid van Salomo. De auteur licht toe hoe hij alles leert kennen, zowel wat zichtbaar als wat verborgen is.

De wijsheid, de maakster van alles, heeft mij onderricht. Zij heeft een geest die verstandig en heilig is, uniek, veelzijdig, verfiind, beweeglijk, helder, rein, toegankelijk, onkwetsbaar, liefdevol, scherpzinnig, onstuitbaar, weldadig, menslievend, standvastig, onwrikbaar, onbezorgd, almachtig, alles overziend en alle geesten doordringend, hoe scherp, zuiver of subtiel ze ook zijn. De wijsheid is beweeglijker dan alles wat beweegt, ze doordringt en doorstroomt alles met haar zuiverheid. Ze is de adem van Gods kracht, de zuivere straling van de luister van de Almachtige; niets dat onrein is kan haar binnendringen.

Wijsheid 7, 22-25 NBV

De schrijver is ervan overtuigd: God zelf is de gids naar wijsheid. Wie wijsheid nastreeft en verwerft, geraakt met God bevriend.

de grootste dt-fout: hard in plaats van hart

Spellingsfouten
irriteren mij mateloos.

Ik associeer ze met
slordigheid, onoplettendheid,
een gebrek aan eerbied voor
het ecosysteem van patronen,
afspraken
en tradities die een taal
vormen en kleur geven.

Dt-fouten bijvoorbeeld
getuigen voor mij
van een nonchalance
die vervaarlijk dicht in de buurt
van onbeschoftheid komt.

Mensen die het wagen
om dergelijke misbaksels op papier te zetten
dreigen snel het voorwerp te worden
van mijn afkeuring:
zij stellen mij teleur en dalen zelfs
- zij het dan wel lichtjes –
in mijn achting.
Punt aan de lijn.

Terwijl ik dit schrijf
besef ik hoe dikwijls ik
mensen taxeer
op basis van een momentopname.
Hoe ik hen
omwille van kleine onvolkomenheden
catalogeër als minderwaardig en oninteressant.
Hoe rigide en principieel
ik een oordeel vel,
niet vatbaar
voor enige mildheid of mededogen.

Ik bega zelf een cruciale misstap
door een morele paardenbril op te zetten
en alle mogelijke empathie
uit te gommen.
Door mensen af te schrijven,
geen oog te hebben
voor de omstandigheden
en context waarin zij zich bevinden.
Door het hart
niet op de juiste plaats te dragen.

En... o ja, mocht je hier een fout vinden
oordeel dan niet te
snel en vooral niet te hard...

Ludwig Vanderbeke